

[Time:3.00 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1 Attempt any two of the following:

a) Explain the concept of federalism and its features	10
b) Examine the areas of conflicts and cooperation between the center and states	10
c) Write a detailed note on preparation of the budget.	10

Q.2 Attempt any two of the following:

a) Write a note on the eligibility criteria for National Political Parties and State Parties in India	10
b) Elaborate the role of political parties in Indian democracy	10
c) Discuss the causes of communalism in India?	10

Q.3 Attempt any two of the following:

a) Examine the Caste System in India.	10
b) What are the constitutional provision for caste based reservation	10
c) Discuss the causes of the low representation of women in the political sphere.	10

Q.4. Attempt any two of the following:

a) Write a detailed note on the legal framework to check and prevent criminalization of politics.	10
b) Critically examine the insurgency in North-East.	10
c) Discuss global terrorism and it impact on India.	10

Q.5. Attempt any two of the following:

a) Comment on the Reservation of women in Lok Sabha and Legislative Assemblies.	10
b) Write a note on the Secularism	10
c) Explain various Types of accounts of government of India	10

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:
- a) संघराज्याची संकल्पना आणि त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा 10
  - b) केंद्र आणि राज्यांमधील संघर्ष आणि सहकार्याची क्षेत्रे तपासा 10
  - c) अर्थसंकल्प तयार करताना तपशीलवार नोंद लिहा. 10
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:
- a) भारतातील राष्ट्रीय राजकीय पक्ष आणि राज्य पक्षांसाठी पात्रता निकषांवर एक टीप लिहा 10
  - b) भारतीय लोकशाहीतील राजकीय पक्षांची भूमिका विशद करा 10
  - c) भारतातील जातीयवादाच्या कारणांची चर्चा करा? 10
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:
- a) भारतातील जातिव्यवस्थेचे परीक्षण करा. 10
  - b) जातीवर आधारित घटनात्मक तरतुदी काय आहेत आरक्षण 10
  - c) राजकीय क्षेत्रात स्त्रियांच्या कमी प्रतिनिधित्व च्या कारणांची चर्चा करा. 10
- प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:
- a) राजकारणाचे गुन्हेगारीकरण तपासण्यासाठी उपलब्ध कायदेशीर चौकटीवर तपशीलवार नोंद लिहा 10
  - b) ईशान्येतील बंडखोरीचे टिकात्मक परीक्षण करा. 10
  - c) जागतिक दहशतवाद आणि त्याचा भारतावर होणारा परिणाम यावर चर्चा करा. 10
- प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा:
- a) लोकसभा आणि विधानसभेतील महिला आरक्षणावर भाष्य करा. 10

- b) धर्मनिरपेक्षतेवर एक टीप लिहा 10
- c) भारत सरकारच्या खात्यांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा 10